

Mäluasutuste ühis-seminaril arutleti koroonaaasta järelmõjude üle

Herdis Olmaru,

Tartu Ülikooli raamatukogu kommunikatsioonijuht

Seminari esimese osa sisustasid ülevaated raamatukogude toimimisest eelmisel aastal eriolukorra ajal. TÜ raamatukogu teenindusosakonna juhataja Olga Einasto tõi esile, et koroonaviiruse ohus muutus raamatukogu jaoks eriti oluliseks just suhtlemine lugejatega. Lisaks oma raamatukogu tegevustele andis ta põhjaliku läbilõike ka kolleegide hakkamasaamisest mujal maailmas, tuues näiteid teenuste kohandamisest Venemaal, Ungaris, Bulgaarias, Hispaanias ning veel mitmes riigis.

Kristi Veeber Tallinna Keskraamatukogust tõi oma ettekandes muuhulgas välja, et eelmise kevade kaks kuud suurendasid oluliselt raamatukogu populaarsust laste ja noorte hulgas. Rahvusraamatukogu teenuste juht Kristel Veimann rääkis põhjalikult eriolukorras tehtud muudatustest, mis on tulnud, et jääda: avakogust laenutatavate raamatute arvu suurendamine, viivisevabadus, Omniva pakiteenus jt. Nagu kõik teised, tunnistab ka tema, et möödunud aasta oli kriisiaasta, mil õpiti väga palju ja seetõttu oli tänavune sulgemine nii asutusele kui töötajatele oluliselt lihtsam: kõigil oli teada, kuidas teenuseid saab edasi pakkuda.

Raamatukogunõunik Ülle Talihärm kirjeldas, kuidas Kultuuriministeeriumist sai mõne päevaga infokeskus, kes ühelt poolt kogus teavet raamatukogudes toimuvast ja muutustest teenuste pakkumisel, teisalt aga nõustas koostöös Terviseameti, Riigikantselei ja omavalitsustega raamatukogude töötajaid, kuidas mingis olukorras tegutseda.

Muuseumide esindajad tunnistasid, et nende probleemid olid paljuski sarnased raamatukogude omadele. Muuseuminõunik Marju Reismaa tõi esile, et eriolukord andis mõnes mõttes teistsuguse hoo sisse digikultuuriaastale, kuna paljud muuseumid tegid videoklippe ja virtuaalseid giidituure ning koostasid digitaalseid õppematerjale, millega koolides õppetööd mitmekesistada; nii kujunes justkui uus teenuseliik – digitaalne kultuuriteenus.

Viljandi Muuseumi juhi Jaak Pihlaku sõnul asuti eelmise aasta märtsis, kui muuseum päeva pealt ukseid pidi sulgema, intensiivselt kogudega tegelema. Ühiselt leiti ka, et nüüd, kui igapäevane töö on taas pausile pandud, peavad museaalid saama korralikult kirjeldatud. Seda

Tartu Ülikooli raamatukogu korraldatud traditsiooniline mäluasutuste talveseminar toimus tänavu olude sunnil veebis. Keerulisest ajast inspireeritud teema *Aasta viirusega – mida me õppisime?* kõnetas aga raamatukogude ja muuseumide töötajaid Eestimaa igast nurgast ning tõi 16. märtsil neljaks tunniks Zoomi vahendusel ekraanide taha ligi 250 osalejat.

tööd tehti ka peale eriolukorda. Õnne Mets rääkis oma ettekandes, kuidas Meremuuseum läks 2020. aastale kui asutuse juubeliaastale vastu suurte plaanide ja ootustega, kuid juba märtsis tuli üle vaadata nii eelarve kui näituste ja ürituste plaan. Edasisse tegevusse võetakse aga kriisiajast kaasa algatus teha näitustest kvaliteetsed videolindistused, mida saab edukalt õppetöös või muuseumi tutvustuseks kasutada siis, kui näitus on lõppenud.

Ka Kaari Siemer Eesti Rahva Muuseumist tunnistab, et keeruline aasta tõi varasemaga võrreldes kaasa nii poole väiksema arvu üritusi kui ka külastajaid. Digikujul päevakajalisteks tõusnud virtuaalnäitustel, veebituuridel ja veebipõhistel haridusprogrammidel on tema sõnul aga kindlasti tulevikuski kasutust. Lisaks kasutas ERM kriisiaega ära argielu kirjeldavate koroonateemaliste materjalide kogumiseks.

Ettekannetele järgnes diskussioonipaneel, kus ERM-i direktor Alar Karis, riigiarhivaar Priit Pirsko, TÜ raamatukogu direktor Krista Aru, rahvusraamatukogu direktor Janne Andresoo ja Kultuuriministeeriumi

kultuurilise mitmekesisuse asekanstler Piret Hartman arutlesid, milliste ülesannetega seisid nemad kui juhid eriolukorras silmitsi, millised muutused tulevad kaasa ka asutuste järgnevat aastate tegevusse ning mil määral mõjutas koroonakriis asutuste strateegiat ja pikaajalisi plaane.

Juhid olid üksmeelselt seisukohal, et positiivse poole pealt võetakse kaasa kaugtöö ja hübriidkonverentside korraldamise kogemus, samuti uued tehnoloogilised lahendused, mille tulemusena valmisid virtuaalsed koolitused ja videoklipid, mida saab kindlasti kasutada ka tulevikus. Samas tõdeti, et päeva pealt muutunud olukord näitas kätte nii mõnedki kitsaskohad, millega on edaspidi vaja tegeleda: töötajate, aga ka lugejate ja külastajate digipädevuse suurendamine, veebikeskkonnas esinemise oskuse õpetamine, suhtlemisoskuse arendamine. Priit Pirsko tõi eraldi välja töötajate psühholoogilise toetamise, rõhutades, et inimeste ärevustase on erinev ning sellega peavad kõik juhid kindlasti arvestama.

Kuigi strateegilisi muudatusi mäluasutuste juhid edasises tegevuskavas vajalikuks ei pea, tunnistasid nad, et nii mõnigi muudatus või uuendus jääb elujõuliseks kindlasti ka pärast koroonakriisi. On selge, et suureneb digiteerimisvõime ja teenuste valik mitmekesistub, digimaterjale hakatakse järjest enam kasutama ka haridusprogrammides ning kaugtöö saab osaks igapäevaelust. Samas uskusid kõik panelistid, et lähiajal ei kao mäluasutuste sotsiaalne funktsioon kohana, kus saab käia ja suhelda. Krista Aru rõhutas eriti raamatukogude püsimist ja säilitamist väikekohtades, kus neil on oluline roll kohalike elanike kultuurielus ja ühistevuses.

RR-i teenuste juht Kristel Veimann rääkis eriolukorra ajal tehtud muudatustest, mis on tulnud, et jääda.

Näitus Lennusadamas

LÄÄNEMERI MAAILMAMERES

The Baltic Sea in the World Ocean

17.10.2020 – 01.08.2021

MOTOR KVAARK MEDHAY IVDO

#saabtoiläänemeri

Meremuuseumi kommunikatsioonijuht Õnne Mets innustas kriisiajast kaasa võtma parimat ja külastama näitust Läänemeri maailmameres.

Milliseid kohandusi on teie 100kajal teinud alates COVID-19 algusest?

Join at [slido.com](https://www.slido.com/join/7867) #T867

Muudetud 100kajalust soovimatuks. Ümber korraldatud teenused, rohkem kaugtööd ja veebikeskkonnad.

Veebikeskkonnade kasutamine loosoleku ja õppimiseks.

Kontaktivaba loendus on õnnelik suurim muutus. Olise suhtluse puudumine lugejatega.

Kokkuvõtteid oma rõõmude ja muredega.

Kultuuriministeeriumi asekanstler Piret Hartman selgitas praegust olukorda.

ME OLEME USALDUSVÄÄRSED

Personaalne infonõustamine
Päringutele vastamine
Koopiate tellimine

Siseteenused toimivad:

- säilituseksplaatide
- keskuskomplekteerimine ja kataloogimine
- digileerimine ja segmenteerimine